

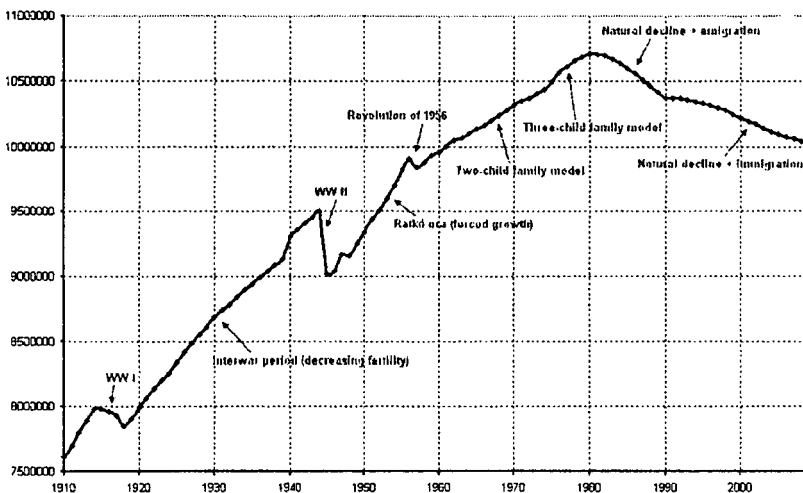
SZONDI ILDIKÓ – SERES ALÍZ IVETT

Tengerentúli magyarok

Tengerentúli magyaroknak hívjuk gyűjtőnéven az Egyesült Államok, Kanada és a latin-amerikai országok, valamint Ausztrália magyarjait. Az USA és Kanada majdnem 100 éven át a politikai és gazdasági indíttatású magyar kivándorlás hagyományos úti célja volt. A két államban jelenleg összesen közel 1,8 millió magyar származású egyén él, ebből több mint 1,5 millió az USA-ban. Latin-Amerika országai a magyarok célállamai között csak a végső lehetőségek egyikeként szerepeltek, mivel némileg alacsonyabb életszínvonalat tudtak nyújtani, és az éghajlati jellemzőik is szokatlanok voltak az európaiaknak.

1. sz. ábra

Magyarország népességének változása 1910 és 2009 között, évekre bontva

Forrás: <http://www.wikipedia.hu>

Az USA által 1921-ben és 1924-ben bevezetett szigorú bevándorlási törvények következményeként választották sokan Latin-Amerikát. Nagyobb számban csak az 1920-as évek elejétől kezdtek érkezni a magyar emigránsok. A jelenlegi becslések alapján 150–180 000-re rúg a számuk. Az ausztráliai magyarok története meglehetősen új keletű, 1947-re nyúlik vissza. Napjainkban 65 000 magyar él itt. Az idő folyamán számos változáson ment keresztül.

tül a külföldi magyarság, mind létszámában, mint összetételében. Jelenleg a tengerentúlon élő hazai származásúak összlétszáma több mint 2 millió.

Tengerentúli magyarok

E címszó alá tartoznak az amerikai földrész – az Egyesült Államok, Kanada és Latin-Amerika országainak –, valamint az ausztrál kontinensnek a magyarjai.

A XX. század során az ideirányuló kivándorlásoknak több hulláma volt. Az első az 1914-18-as világháború előtti nagy volumenű paraszti eredetű, előbb vendégmunkásként dolgozó, majd végleg letelepedő „öreg amerikasok”, a második a két világháború közötti hasonló sorsú és összetételű „kanadások”, végül pedig az 1956-os hullám.

Ausztráliában az 1949-től odaérkezők jelentik az első magyar hullámot, majd az ötvenhatosok.¹

Ettől kezdve az USA-ban és Kanadában a három, Ausztráliában a két hullám közös akciói és küzdelme a jellemző. A különböző hullámok eltérő módon viszonyultak a befogadó országokhoz, másként látták saját helyzetüket, bevándorló- vagy menekültstátuszukat.

Latin-Amerika államaiba az emigránsok nem egyenletesen, szabályos periódusokban érkeztek, hanem sajátos hullámokban, ahogy a történelem nyitotta-zárta a határokat. Az egyes korszakokban kivándorló közösségek társadalmi összetételük, a távozásra készítő okok, a célok és a vallott értékeik szerint különböztek egymástól, ebből kifolyólag eltérően álltak hozzá a befogadó országhoz, egymáshoz, és régi hazájukhoz, de otthon maradt rokonságukhoz is.

I. Az amerikai kontinens

Kolumbusz után pár évtizeddel már megjelent az első magyar az Újvilágban. Budai Parmenius István kapta meg a lehetőséget, hogy a brit királynő zászlaja alatt az ígéret földjére léphessen. Később aztán szép számmal érkeztek honfitársaink – köztük nemesek, hittérítők, telepesek, vitézek – az amerikai kontinensre. A XIX. század vége felé pedig hatalmas emberáradat indult el. Leküzdvé a nehézségeket, sokuk megtalálta a számítását, gyárakat alapítottak, politikai pályát futottak be, meghódították a filmművészetet, az üzleti világot. Óriási energiákkal és lelkesedéssel felépítették a maguk „Magyar Amerikáját” magyar utcákkal, terekkel, magyar iskolákkal, diplomákkal, színházakkal.²

I. Észak-Amerika

A kontinens két legnagyobb országa – az Egyesült Államok és Kanada – majdnem száz éven át a politikai és gazdasági indíttatású magyar kivándorlás hagyományos úti célja volt. A két államban jelenleg összesen 1,5 millió, önmagát magyar származásúnak, illetve magyar anyanyelvűnek és identitásúnak valló személy él.³

¹ SZÁNTÓ MIKLÓS: *Tengerentúli magyarok*. 10.

² TANKA LÁSZLÓ: *Magyar világ Amerikában*. 7.

³ <http://www.emagyar.net/index.php?p=article&type=regional&id=12>

1.1. Amerikai Egyesült Államok

Az amerikai kivándorlás az újkori migráció sajátos jelensége, főleg annak tömeges jellege miatt.

A 19. század közepétől a közlekedés fejlődésével, a hajózás területén végbement változásokkal, a vasút és a hajóutak jobb kiépítésével felerősödik a kivándorlási mozgalom Európából a tengerentúlra, főként az Amerikai Egyesült Államokba. A technika új vívmánya, a gőzhajó, kiszorítva a vitorlás hajót, szintén hozzájárult a kivándorlás tömeges mivoltához, mivel a két-három hónapos hajóutat átlagosan 10 napra rövidítette le, s ezzel lényegesen módosította a hajójegyek árát is.

A kivándorlás oka kezdetben nagyrészt vallási és politikai indíttatású volt. A 19. század második felétől azonban a gazdasági és szociális okok kerülnek előtérbe, amikor a kivándorlás legfőbb mozgatórugója a kereseti lehetőség hiánya, a munkanélküliség, a lakosság nehéz megélhetése lett. A mezőgazdaság részleges gépesítése is közrehatott abban, hogy a mezőgazdasági munkák időtartama lerövidült, s ennek következményeként sok munkaerő feleslegessé vált.

Európa egyes régióinak népessége nem azonos időben és nem azonos intenzitással vett részt a migrációban. A kivándorlási folyamatban négy szakaszt különböztethető meg: az 1844–1854 közötti időszakot, az 1863–1873 közötti éveket, majd az 1881–1888 közötti szakaszt és az 1903-tól 1913-ig terjedő intervallumot.⁴

A tömeges tengerentúli kivándorlást Kelet-, Közép- és Dél-Európa országaiból az első világháború kirobbanása szakította félbe, majd a nemzetközi migráció korlátozása céljából kiadott rendeletek és az USA bevándorlást korlátozó törvényei 1920-ban és 1924-ben. Az első világháború utáni új politikai és gazdasági helyzetben a magyarországi kivándorlók száma is megcsappant.

Az amerikai magyar közösség kialakulása történetileg mintegy másfél évszázadra nyúlik vissza. Kisebb emigráns csoportoktól eltekintve nagyobb létszámú magyar politikai emigráció az 1848-49-es szabadságharc leverése után jelent meg az Egyesült Államokban, majd a múlt század '70-es éveitől egyre nagyobb méreteket öltött az effajta népmozgás.⁵

A kivándorlás Magyarország nemzetiségi részein kezdődött, elsőként a keleti régiókban, Sáros, Zemplén, Szepes, Abaúj-Torna, Bereg, Borsod, Gömör-Kishont, Ung megyékben és a Tisza jobb partján. Ezeket a területeket az amerikai kivándorlás bölcsőjének is nevezik. Az 1899-ben kivándorolt 23 366 fő közül 19 242 az említett megyékből származott.⁶

Először a szlovákok vándoroltak ki, s fokozatosan csatlakoztak hozzájuk a magyarok.

Az első kivándorlók nagy részének nem állt szándékában végleg letelepedni az USA-ban. Azzal a céllal utaztak a tengerentúlra, hogy ott munkára leljenek, pénzt gyűjtsenek, hogy később hazatérhessenek, és házat, földet vásárolhassanak maguknak és családjuknak. A statisztikai adatok szerint azonban csak mintegy negyedrészüik tért haza a magyaroknak 1914-ig, a többiek az első világháború után lassan lemondtak a hazaköltözésről, s 1920-ban a magyar bevándoroltaknak 28,4 százaléka, 1930-ban pedig már 55,7 százaléka volt amerikai állampolgár.⁷

A kivándorlókról legmagasabb számot az európai kikötők közöltek. Nyilvántartásuk szerint 1871–1913 között a történelmi Magyarországról több mint 2 millió utast szállított-

⁴ GÁL MARGIT: *Az amerikai kivándorlás kezdetei a Galántai és a Vágsellyei járásban*. 70.

⁵ <http://www.emagyar.net/index.php?p=article&type=regional&id=12>

⁶ PUSKÁS JULIANNA: *Kivándorló magyarok az Egyesült Államokban 1880-1940*. 180.

⁷ Lásd: 4. sz. lj.

tak.⁸ 1871-től 1900-ig 433.511, 1900-tól 1914-ig 1.595.502, tehát összesen pontosan 2.029.013 fő. (ld. 14. sz. táblázat) Ennél 10 százalékkal kevesebb, azaz 1.815.117 személy partraszállását regisztrálták az USA bevándorlási hivatalai. A kivándorlók száma először 1903-ban haladta meg a százezer főt (119.944), s 1914-ig csak kétszer – 1908-ban és 1911-ben – esett a százezres nagyságrend alá. 1907-ben érte el a csúcspontját, amikor a távozók száma 209.169 fő volt, ami egy kelet-közép-európai nagyváros lélekszámához volt hasonlítható.⁹

1. sz. táblázat

A tengerentúlra vándorlók száma Magyarországon, 1871-1913

	Tengeri kikötők kimutatásai	USA Bevándorlási Hivatal	Magyarországi statisztikai hivatal
1871-1879	7 862	5 597	–
1880-1889	164 119	109 992	–
1890-1899	261 414	235 895	–
1900-1909	1 171 758	1 053 153	880 979
1910-1913	433 230	410 480	315 498

Forrás: Puskás Julianna: Kivándorló magyarok az Egyesült Államokban, 62.o.

Az amerikai kimutatások alapján a Magyarországról érkezők közül minimum 20-25 százalékuk kétszer vagy többször tette meg a hajóutat. Ha a halmozódásból származó többletet kivonjuk, akkor az 1871–1913 között az USA-ba vándorlók száma 1 millió 300 ezerre becsülhető.¹⁰

Budapest amerikai kivándorlása:

1902-ben 25-en, 1903-ban 145-en, 1904-ben 975-en, 1905-ben 2559-en, 1906-ban 3533-an, 1907-ben 3687-en, 1908-ban 929-en, 1909-ben 1005-en, nyolc év alatt 12.858-an vándoroltak ki Amerikába. Statisztikai megfigyelések szerint Budapest kivándorlása nem is nyúlik vissza messzebbre ennél a nyolc esztendőnél, tehát ez az összeg a főváros kivándorlóinak összességét jelenti. Ez az embertömeg Budapest 1906. május 12-én megállapított lakosságának (791.748) 1,62%-át teszi ki.¹¹

A kivándorlók főként az USA iparilag fejlett keleti államaiban – Pennsylvania, Ohio, New York, New Jersey, Illinois, Nyugat-Virginia – telepedtek le.¹² (lásd 16. sz. táblázat)

⁸ i.m. 62.

⁹ <http://www.emagyar.net/index.php?p=article&type=regional&id=12>

¹⁰ Lásd 8. sz. l.j. 184.

¹¹ i. m.

¹² i.m. 78.

2. sz. táblázat

Magyarországról bevándoroltak útirányai államok szerint, 1889/99 – 1912/13

Állam	Fő	%
Pennsylvania	123 216	29,9
New York	77 336	18,8
Ohio	70 302	17,1
New Jersey	61 656	15,0
Összesen a 4 állam	332 510	80,8
Illinois	18 446	4,5
Michigan	9 368	2,3
Indiana	10 054	2,4
Wisconsin	4 645	1,1
Missouri	3 199	0,8
Minnesota	1 050	0,3
California	498	0,1
Összesen	47 260	11,5
A többi államokban elszórtan	31 586	7,7
Összes bevándorolt	411 356	100,0

Forrás: Puskás Julianna: Kivándorló magyarok az Egyesült Államokban, 187.

Pennsylvania ebben az időben az USA egyik legjelentősebb szénbányaterülete volt. A magyaroknak majdnem kerek 30 százaléka jelölte Pennsylvaniát célállamként. 1890-ben 24 901, 1910-ben 123 498 magyarországi bevándoroltat, s közülük 42 008 magyar anyanyelvűt írtak itt össze.

A megérkező magyarok első csoportjainak települései és munkahelyei a Pittsburghben és környékén lévő községek és bányatelepek voltak. Pittsburgh városában a magyarok szétszórtan laktak, úgy, ahogy azt munkahelyeik igényelték. A pittsburghi magyar közösség Hazlewoodban alakult, ott tömörültek viszonylag nagyobb csoportban. Pittsburgh környékén, főleg Homesteaden a magyarok elsősorban a Carnegie-féle vas- és acélgyárban dolgoztak. Magyarok viszonylag nagyobb számban (1920-ban 4656) Bethlehemben és Johnstownban dolgoztak még. A legtöbb magyar anyanyelvűt 1920-ban Philadelphiában számlálták: 8060 főt. A felsoroltakon kívül a magyar bevándoroltak 100–200-as vagy kisebb csoportokban Pennsylvania állam szinte minden bányatelepén fellelhetők voltak.¹³

New York állam a bevándoroltak második legnagyobb centruma volt. A népszámlálások 1890-ben 15 598, 1910-ben 96 813 Magyarországról származó népességet mutattak ki. 1920-ban 45 833 magyar anyanyelvűről szólt a fáma, nagy részük New York városában. A magyar negyed a Houston és a 14-ik Street, a 2-ik Avenue és East River által határolt területen helyezkedett el, amelyet a magyarok „gulyás avenue”-nek is hívtak az ottani magyar vendéglők és kocsmák után, amik a találkozóhelyeiké váltak.

¹³ PUSKÁS JULIANNA i.m. 192.

Ohio a harmadik állam, ahová sokan érkeztek még magyarok. 1890-ben 5491, 1900-ban 16 404, 1910-ben már 85 881 fő. 1920-ban Ohióban számlálták a legtöbb magyar anyanyelvűt, összesen 97 962 személyt, akik közül 55 874 volt bevándorló, a többi már az USA-ban látta meg a napvilágot. A legnagyobb és viszonylag zárt település Cleveland városban bontakozott ki, amely várost az ott élő magyarok „Amerikai Kecskemét”-nek, később „Amerikai Debrecen”-nek, sőt „Kis-Magyarország”-nak is kereszteltek.

Ohióban Youngstown nagyváros az USA más- és acélgyártó központja volt. Az első magyar, aki odatelepült, és óra-ékszer üzletet nyitott, még Kossuth Lajossal érkezett az Államokba. Magyarok nagyobb létszámban 1880-tól érkeztek a városba. 1920-ban a magyar anyanyelvűek száma 3584.

Az USA keleti partvidékén elterülő iparilag egyik legfejlettebb állam *New Jersey*. A századforduló utáni magyarok egyik centruma. *New Jersey*-ben a Magyarországon született személyek száma 1890-ben 3477, 1910-ben 47 610, 1920-ban csak a magyar anyanyelvet tekintve 59 190.¹⁴

Illinois államban az 1890. évi népszámlálás 3126, az 1910. évi 39 838 magyar bevándorlót jelzett. Központjuk Chicago volt, ahol 1890-ben 1818, 1910-ben 28 938 főre rúgott a számuk.

1870 óta léteznek adatok az itteni magyarok létszámáról, akkor még csak 159-en voltak, a növekedés különösképpen a századforduló után indult meg.¹⁵

3. sz. táblázat

Magyarországi születésű, illetve származású népesség Chicagóban, 1890–1940

	1890	1900	1910	1920	1930	1940
Magyarországon születettek	1 818	4 946	28 938	26 106	15 337	16 020
Második nemzedék	23	2 517	9 052	44 103	15 090	
Első és második nemzedék együtt	1 841	7 463	37 990	70 209	30 427	

Forrás: Fejős Zoltán

4. sz. táblázat

Magyar anyanyelvűek Chicagóban, 1910–1940

	1910	1920	1930	1940
Chicago összes nem angol nyelvű lakossága	781 217	805 482	842 057	668 500
Külföldön született magyar anyanyelvű	9 507	11 727	10 976	11 700
Második nemzedék	5 746	7 678		6 360
Első és második nemzedék együtt	13 253	19 405		18 060

Forrás: Fejős Zoltán

¹⁴ Lásd: előző lj.

¹⁵ FEJŐS ZOLTÁN i.m.

Chicago környékén East Chicago volt a „legmagyarabb” település. Itt a város összes idegen nyelvű népességéhez viszonyítva 1920-ban a magyar anyanyelvűek 13%-os arányt tettek ki, s ezzel a második legnépesebb etnikai csoportot alkották.¹⁶

5. sz. táblázat

Az első és második nemzedékbeli magyar férfiak foglalkozási megoszlása Illinoisban, 1910.

	Első generáció	Második generáció
Mezőgazdaság	84	10
Diplomások	87	19
Háztartási és magánalkalmazott	1078	20
Kereskedelem, szállítás	593	200
Ipar	1766	70
Összesen	3608	319

Forrás: Fejős Zoltán

Magyarországról az USA-ba leginkább a legproduktívabb korban vándoroltak ki az emberek. A még eltartásra szoruló gyermekek és a munkaerejüket már elvesztett idősök jóval kisebb arányban képviseltették magukat, azonban a későbbiek folyamán arányuk fokozatosan növekedett, s ezzel szaporodott azok száma, akik végleges letelepedésre kezdtek berendezkedni.

Az USA statisztikai részletes adatokkal rendelkeznek a 14 és 44 éves kor között bevándorolt nők kormegoszlásáról. A magyar nemzetiségű nők 73,7 százaléka volt 14–21 éves, 19,7 százaléka 22–29 éves, 5,4 százaléka 30–37 éves és 1,2 százaléka 38–44 éves.¹⁷

6. sz. táblázat

Az Egyesült Államokba vándorolt magyar anyanyelvűek megoszlása korcsoportok szerint (%), 1899–1914

	14 éven aluli	15–44 év	45 év felett
1899	4,0	80,8	15,2
1900	7,4	88,3	4,3
1901	8,3	87,3	4,4
1902	6,2	89,6	4,2
1903	7,9	87,5	4,6
1904	10,2	85,2	4,6
1905	8,4	86,7	4,9

¹⁶ FEJŐS ZOLTÁN i.m. 27.

¹⁷ PUSKÁS JULIANNA i.m. 84.

	14 éven aluli	15–44 év	45 év felett
1906	9,0	87,5	3,5
1907	7,3	90,0	2,7
1908	14,1	82,4	3,5
1909	10,5	84,7	4,8
1910	13,4	81,1	5,5
1911	15,4	79,5	5,1
1912	15,8	79,2	5,0
1913	18,5	73,2	8,3
1914	14,3	75,1	10,6

Forrás: Puskás Julianna

7. sz. táblázat

A magyar 14 éven felüli bevándorlók írni-olvasni tudása, 1899–1910

Írni-olvasni tudók	Analfabéták
88,6 %	11,4 %

Forrás: Puskás Julianna

Az első magyar iskolák létesülésének időpontja 1893. Ekkor nyitott meg az elemi iskola a clevelandi római katolikus hitközségben.

Elsősorban személyi és rokon kapcsolat nyomán duzzadt a kivándorlási folyamat Magyarországon, ezt erősíti meg az USA statisztikai kimutatása, miszerint az 1910-es években az összes magyar kivándorlónak a 82 százalékát fűzte ismertség vagy rokon szál az előzőleg bevándoroltakhoz.¹⁸

A többségükben falusi emberek a kivándorlással elvesztettek azt biztos közösségi hátteret, amelyet a falvak biztosítottak számukra. A századforduló környékén a magyarországi emberek életében fontos szerepet játszott a vallásos érzület. A szülőföldön megszokott egyházi közösség szokásainak hiányát különösképp megérezték, és még a kevésbé vallásos emberek is szükségelték az egyház szolgáltatásait, pl. házasságkötéseknél, gyermekek születésekor. A történeti Magyarország Európa azon országainak egyike volt, amely nemcsak nemzetiségileg, hanem vallásfelekezeti is sokszínű volt. A kivándorlók felekezeti megoszlásáról a magyar statisztika csak az 1905–1907 és 1911–1913 közötti időszakokból tartalmaz információkat. (ld. 22. sz. táblázat)

A magyar bevándoroltak vallási megoszlásáról az amerikai források szerint az 1910-es években a magyar bevándoroltak 38–60 százaléka volt római katolikus, 28–30 százaléka református, 5–6 százaléka izraelita és 5–6 százaléka egyéb felekezetű.¹⁹

A bevándoroltak első lépésként ún. „templom-egyleteket” létesítettek. Ezek feladata volt az egyházi közösségek megszilárdítása, előkészítése, templom építése. A magyar egy-

¹⁸ PUSKÁS JULIANNA i.m. 86.

¹⁹ Lásd az előző lj. 251.

házi közösségek és intézmények története az 1890-es évektől indult el. A szervezést legnagyobb lendülettel a protestánsok kezdték meg. Az első magyar protestáns egyházi közösség Clevelandben alakult meg 1890-ben.

8. sz. táblázat

A kivándorlók vallás szerinti megoszlása, %-ban

	1905–1907	1911–1913
Római katolikus	52,6	48,3
Görög katolikus	12,3	16,1
Református	7,7	8,4
Evangélikus	9,7	8,1
Görögkeleti	14,4	15,8
Unitárius	0,3	0,3
Izraelita	2,9	2,9
Egyéb és ismeretlen vallású	0,1	0,1

Forrás: Puskás Julianna

Az amerikai társadalom azon tagjai, akik Amerikában születtek, a bevándorlóktól, a külföldiektől mindig idegenkedtek. A bevándorlás korlátozását szorgalmazók követeléseit azonban az első világháborút megelőző 20 évben nem igazán befolyásolták a bevándorlási törvények alakulását. Igaz fokozatosan szélesedett a bevándorlásból kizártak listája, de ez a szabad bevándorlás lehetőségét még nem érintette. Ezzel egyidejűleg a bevándoroltakra kivetett fejadó is emelkedett. Az enyhe megszorításokat tartalmazó hatástalan rendeleteket látva nem nyugodtak meg a bevándorlás korlátozását kívánók. Kampányuk 1917-től kapott nagyobb lendületre.

1920–21-ben gazdasági válság jelei jelentek meg az Egyesült Államokban. Lelassult a gazdasági növekedés üteme, ennek következtében már nem volt szükség több bevándorló munkaerejére.

A gazdasági helyzet e változást teremtették meg a feltételeket a tömeges bevándorlás korlátozására.

1921-ben a kongresszus elfogadta a „Quota Act”-et, amely véget vetett a szabad bevándorlás időszakának. A törvény az évente beengedhető személyek számát 3 százalékban határozta meg, amit a bevándorolt népcsoportok bázisévbéli számarányának megfelelően számítottak ki. A bázisév 1910 volt, azonban akkor már viszonylag magas volt a bevándoroltak aránya a népességben.

Ezért 1924-ben bevezették az ún. „Immigration Restriction Act”-et, amely még drasztikusabban csökkentette a bevándorlási kvóta kereteit, mivel bázisévként az 1890-es esztendővet vette alapul.

Tovább szigorították a korlátozásokat 1927-ben a „Quota of National Origin” (származás szerinti kvóta) törvénnyel, amely egész Európából évente csak 150 ezer fő bevándorlását engedélyezte. A keret 55 százalékát Anglia és Hollandia, 15 százalékát Németország, Ausztria és a fennmaradt 30 százalékát Európa összes többi országa vehette igénybe.

Az 1914 és 1918 közötti háborús viszonyok jelentősen csökkentették a kivándorlásokat Európa valamennyi államából, így Magyarországról is.

Az 1920-as évek elején a nemzetközi vándormozgalom újabb hulláma még ki sem bontakozott, amikor az USA-ban elfogadott törvények – amelyek a magyarokat is „nemkíváná-

tos” kategóriába sorolták – lehetetlenné tették a nagyobb volumenű bevándorlásokat. Az 1921-es bevándorlási törvény a Magyarországról évente beengedhető kvótáját 5747 személyben állapította meg. 1924-ben ez tovább szűkült 473 főre, viszont 1929-ben 869-re emelkedett.²⁰

Az 1920-as évek elejétől nehéz megállapítani, hogy hány magyar vándorolt évente az Egyesült Államokba, mivel a trianoni békediktátum következtében a történeti Magyarország hagyományos kivándorlási régiói a szomszédos országok területei lettek, így azokat a magyarokat, akik ezekből az országrészekből érkeztek, a bevándorlási hatóság az új államuk polgáraiként regisztrálta.

Két magyar statisztikus kísérelte meg az 1920-as évekre vonatkozó Magyarországról és a szomszédos államokból kivándorló magyarok számának megbecslését. Egyikük az 1922–1927 közötti időszakra Magyarországról 40 ezerre, a szomszédos országokból 30 ezerre tette a tengerentúlra távozó magyarok számát. A másik – Thirring Gusztáv²¹ – számításai szerint az 1924 és 1926 közötti években a csehszlovákiai kivándorlók 69 százaléka azokról a területekről indult újtárra, amelyek korábban Felvidék néven Magyarországhoz tartoztak. Az onnan kivándorlók közül 6028 személy, az összes távozók 9,36 százaléka volt magyar nemzetiségű. A Romániából kivándoroltak 28,2 százaléka származott a volt magyar erdélyi részekről, s ezeknek 33,1 százaléka magyar eredetű.

Az Egyesült Államok bevándorlási hivatala nemcsak országoként, hanem anyanyelvénként is nyilvántartásba vette az államterületére lépőket. Ennek alapján 1920–1928 között 28 150 magyar vándorolt az USA-ba, amelyből 18 028 Magyarországról és 10 122 személy más országokból érkezett. Az amerikaiak a zsidókat külön regisztrálták, így nincs lehetőség az összes magyar számbavételére. Magyarországról 1920–1924-ig 3891 zsidó indult útnak, de az nem ismeretes, hogy a szomszéd államokból mennyien.²²

Az 1921–1930. években beregisztráltak körülbelül négyötöde az 1924. évi kvótatörvény hatálya léptetését megelőzően érkezett az USA-ba.

9. sz. táblázat

Kivándorlás az Egyesült Államokba, 1920–1928

Évek	Magyarországról összesen	Magyarországról magyarok	Magyarok a szomszédos országokból	Magyarok összesen
1920	84	22	67	89
1921	7 702	4 956	531	5 487
1922	5 756	4 017	1 368	5 403
1923	5 914	4 535	3 428	7 963
1924	5 806	4 498	4 710	9 208
1920–1924	25 262	18 028	10 122	28 150
1925	616	-	-	885
1926	906	-	-	1 076
1927	813	-	-	1 049
1928	857	-	-	1 112
1925–1928	3 192	-	-	4 122
1920–1928	28 454	-	-	32 272

Forrás: Puskás Julianna

²⁰ PUSKÁS JULIANNA i.m. 252.

²¹ 1861–1941, 1894-től a Statisztikai Hivatal aligazgatója, majd 1906–1926-ig igazgatója.

²² PUSKÁS JULIANNA i.m. 169.

A bevándorlás az Egyesült Államokba az 1930-as években még az előző évtizedhez viszonyítva is visszaesett. A mélypont 1935-ben volt, amikor csupán 130 magyarországi bevándorló érkezett. Az évtized első felében a Magyarországra visszavándorlók száma általában meghaladta a kivándorlókéét. (ld. 24. sz. táblázat)

10. sz. táblázat

Magyarországról az USA-ba kivándorlók és visszavándorlók száma, 1931–1940

	Kivándorolt	Visszavándorolt
1931	536	
1932	228	333
1933	183	171
1934	307	112
1935	130	129
1936	525	
1937	854	
1938	932	
1939	1269	
1940	1075	

Forrás: Puskás Julianna: Kivándorló magyarok az Egyesült Államokban, 170.o

A XIX. és XX. század eleji nagy kivándorlási hullám résztvevői jellegzetesen a mezőgazdaságból kiszorult agrárnépeség köréből kerültek ki. Többségük szénbányákban, vas- és acélgyárakban, vegyi üzemekben kapott munkát, mint szakképzetlen, olcsó munkaerő, hisz földművesek lévén az ipari, gyári munkákban nem voltak gyakorlottak.

Általában a legnehezebb, legtöbb fizikai erőnlétet igénylő és legpiszkosabb munka lehetőségek nyíltak csak meg számukra, amelyeket az amerikai dolgozók nem vállaltak el, s amelyet „foreign job”-nak, azaz külföldi munkának hívtak. Az asszonyok a textiliparban, gyapjú-fonógyárakban, a selyem- és viaszosvászon-gyártásban, ruha- és fehérneműgyárakban, gumi- és dohánygyárakban tudtak elhelyezkedni. A fiatal lányok gyakran házi cselédnek szegődtek el amerikai családokhoz, esetleg magyar boltosokhoz, szalonosokhoz, havi 10–20 dollár fizetésért. A cselédkedést többségük ideiglenes munkának tekintette, férjhezmenetel előtti hozománygyűjtés lehetőségének.²³

²³ GÁL MARGIT i.m. 74.

11. sz. táblázat

*Magyarországról az Egyesült Államokba vándorlók foglalkozása (%),
1905–1907, 1911–1913*

	1905–1907	1911–1913
Önálló östermelő	11,1	15,3
Mezőgazdasági segédszemély	55,4	51,8
Bányász, bányamunkás	0,9	0,8
Önálló iparos	2,3	3,2
Önálló kereskedő	0,2	0,4
Iparforgalmi segédszemély	11,4	7,9
Értelmiségi	0,3	0,4
Külön meg nem nevezett napszámos	11,4	12,5
Házi cseléd	5,8	5,5
Egyéb és ismeretlen foglalkozású	1,2	2,2

Forrás: Puskás Julianna: Kivándorló magyarok az Egyesült Államokban, 77.o.

1922–1924 között szökik fel némileg az értelmiségiek, a kereskedelmi, pénzügyi foglalkozást űzők száma.²⁴

12. sz. táblázat

*Az Egyesült Államokba vándorolt magyarok
foglalkozási megoszlása (%-ban), 1920–1924*

	1920–1924
Önálló földművelők	7,9
Ipari szakmunkás, bányász	9,8
Kereskedelmi, pénzügyi	2,7
Napszámosok, cselédek	26,1
Szellemi foglalkozásúak	2,9
Egyéb és foglalkozás nélküliek	50,6

Forrás: Puskás Julianna: Kivándorló magyarok az Egyesült Államokban, 174.o.

Az 1938–1941 közötti esztendőekben a kivándorlóknak már csak alig 8 százaléka paraszt és mezőgazdasági munkás, egynegyedük értelmiségi és közel felük iparos és kereskedő volt.²⁵ (ld. 27. sz. táblázat)

²⁴ PUSKÁS JULIANNA i.m. 92.

²⁵ Magyar Statisztikai Évkönyvek, 1938-1941

13. sz. táblázat

*Az Egyesült Államokba vándorolt magyarok
foglalkozási megoszlása (fő), 1940–1941*

	1940–1941
Önálló őstermelő	32
Mezőgazdasági cseléd, napszámos	74
Bányász, bányamunkás	1
Iparos és önálló kereskedő	120
Ipari, kereskedelmi, közlekedési munkás, napszámos	169
Értelmiségi foglalkozású	221
Napszámos, házicseléd	35
Egyéb és ismeretlen foglalkozású	279

Forrás: Puskás Julianna: Kivándorló magyarok az Egyesült Államokban, 179.o.

A népszámlálások eredményei alapján a magyar anyanyelvű bevándoroltak száma 1930-ban 274 450, 1940-ben 299 228 fő volt. Ugyanekkor a második nemzedék 271 840, illetve 437 080 személyt tett ki. Megnövekedett a második generáció jelentősége, már csak számszerű többségüknél fogva is.²⁶

A két világháború között a megszorítások és a gazdasági válság miatt megszűnt a tömeges bevándorlás Amerikába. Az ekkor politikai vagy diszkriminációs okokból kivándoroltak főleg az értelmiség sorából kerültek ki, és közülük többen az amerikai tudományos és művészeti élet élvonalába emelkedtek.

A politikai és gazdasági okokból 1921 és 1940 között kivándoroltak száma 38.541 fő volt.²⁷

Az Egyesült Államok bevándorlási hivatalai 1939-ben 1348, 1940-ben 1902 új magyar bevándorlót vettek nyilvántartásba.

A második világháború szigorúan elzárta az utat a tengerentúlra, így 1945-ben csupán 54, az 1941–47-es éveket együttvéve pedig mindössze 1584 Magyarországról érkező szerepel a kimutatásokban.²⁸

A II. világháború végétől 1956 októberéig újabb magyar csoportok érkeztek az USA-ba, akiknek zöme 1945-ben és az 1947–48-as politikai fordulat után távozott Magyarországról.

A forradalom eseményeinek eredményeként 1956 novemberétől 1958 júniusának végéig elmenekült közel 200 ezer magyar közül az Egyesült Államok 38 045 személyt fogadott be, akik sokkal kedvezőbb elbánásban részesültek, mint a második világháború után érkezettek.

Az 1980. évi népszámláláskor 1.776.902 fő vallotta magát az USA-ban magyar származásúnak. Közülük 180.000 fő, a megkérdezettek 10,1 százaléka nyilatkozta azt, hogy otthonában magyarul beszél. Ebből 1990-ben már csak 147.905 személy, 9,35 százalék állította ugyanezt.²⁹

²⁶ PUSKÁS JULIANNA i.m. 96.

²⁷ <http://www.emagyar.net/index.php?p=article&type=regional&id=12>

²⁸ Lásd: 26. lj.

²⁹ <http://www.emagyar.net/index.php?p=article&type=regional&id=12>

A 2000. évi népszámlálás szerint 1.398.724 magyar eredetű ember él az Államokban. Ebből Ohioban 193.951, New Yorkban 137.029, Californiában 133.988, Pennsylvániában 132.184 és New Jerseyben 115.615 fő.

A többi államban a következőképpen alakul a magyarok száma, illetve az össznépességhez viszonyított százalékos aránya:

Alabama 3.977 (0,1%), Alaska 2.238 (0,4%), Arizona 23.571 (0,5%), Arkansas 2.309 (0,1%), Connecticut 40.836 (1,2%), DC 2.048 (0,4%), Delaware 3.886 (0,5%), Florida 96.885 (0,6%), Georgia 15.293 (0,2%), Hawaii 2.104 (0,2%), Idaho 2.672 (0,2%), Illinois 55.971 (0,5%), Indiana 35.715 (0,6%), Iowa 3.366 (0,1%), Kansas 3.903 (0,1%), Kentucky 6.499 (0,2%), Louisiana 4.625 (0,1%), Maine 2.906 (0,2%), Maryland 22.941 (0,4%), Massachusetts 18.427 (0,3%), Michigan 98.036 (1,0%), Minnesota 12.279 (0,2%), Mississippi 1.843 (0,1%), Missouri 13.694 (0,2%), Montana 3.250 (0,4%), Nebraska 2.740 (0,2%), Nevada 10.285 (0,5%), New Hampshire 3.784 (0,3%), New Mexico 4.331 (0,2%), North Carolina 16.100 (0,2%), North Dakota 2.802 (0,4%), Oklahoma 3.626 (0,1%), Oregon 11.265 (0,3%), Rhode Island 2.127 (0,2%), South Carolina 7.953 (0,2%), South Dakota 982 (0,1%), Tennessee 8.323 (0,1%), Texas 30.234 (0,1%), Utah 3.306 (0,1%), Vermont 3.058 (0,5%), Virginia 25.783 (0,4%), Washington 18.590 (0,3%), West Virginia 7477 (0,4%), Wisconsin 23.945 (0,4%) és Wyoming 1.561 fő (0,3%).³⁰

2001-ben 1 398 724 személy állította magáról, hogy elsősorban magyar eredetű.

A 2006-os amerikai statisztika adatai szerint 1 563 081 magyar vagy magyar származású ember él az Egyesült Államokban. Legnagyobb százalékban a New York állambeli Kiryas Joel településen laknak, ahol az ott élők 18,9 százalékát alkotják. Az ohioi Fairport Harborban a lakosság 11,8 százaléka magyar származású.

További települések, ahol számottevő arányban fellelhetőek magyarok:

West Pike Run (Pennsylvania) 10,6 %, Freemansburg (Pennsylvania) 9,6%, Paint (Pennsylvania) 9,6%, Kaser (New York) 9,4%, New Square (New York) 8,8%, Windsor (Ohio) 8,2%, West Brownsville (Pennsylvania) 8,1%, Monroe (New York) 8,0%, Colebrook (Ohio) 7,9%, Fountain Hill (Pennsylvania) 7,9%, Tiltonsville (Ohio) 7,7%, Greig (New York) 7,0%, Oregon (Ohio) 6,7%, Pepper Pike (Ohio) 6,7%, Lyndhurst (Ohio) 5,8%, Northwood (Ohio) 5,7%, Sheffield Lake (Ohio) 5,7%, Allen Park (Michigan) 5,6%, Glen Ullin (North Dakota) 5,5% Hebron (North Dakota) 5,2% és Mayfield (Ohio) 5,1%.³¹

Különböző becslések alapján jelenleg megközelítőleg 730 ezer főre tehető azoknak a száma, akikről elmondható, hogy őrzik magyar önazonosságukat. A fennmaradó rész, a nem első generációs állampolgárok még többé-kevésbé számon tartják valamikori magyar eredetüket, de e téren már nem igazán aktivizálhatóak. A leszármazottakkal együtt a magyar gént hordó személyek száma 4 millió körül lehet az Amerikai Egyesült Államokban.³²

1.2. Kanada

Kanadába a XIX. században kezdtek betelepülni a magyarok. 1886-ban érkezett meg az első nagyobb, 40 fős csoport.

Kanada egyik nyugati tartományában a XIX. század végén egy magyar település is léteült Esterhazy néven.

³⁰ <http://www.magyaronline.net/forum/viewtopic.php?topic=594&forum=71>

³¹ <http://www.wikipedia.hu>

³² <http://www.emagyar.net/index.php?p=article&type=regional&id=12>

A bevándorlás Kanadában nem volt olyan nagy mértékű, mint más országokban, de az egyes hullámok itt is elkülöníthetők. Az első 1885–1914, a második 1919-től 1949-ig, a harmadik pedig az ötvenes években.³³

Kanadába a magyarok tömeges vándorlása csak az 1920-as évektől, főként 1924-től bontakozott ki. Az Egyesült Államok kvótarendszerének döntő szerepe volt abban, hogy 1924 után a magyar kivándorlás egyre inkább Kanada felé irányult. Az 1924–1930 közötti években Kanadába a magyar statisztikák szerint 25 470-en, a bevándorlási hatóságok adatai szerint 29 370-en vándoroltak.

A kanadai kivándorlás az amerikai kivándorlás „gyermeke” abból a tekintetből is, hogy többen az 1920-as években azzal a céllal indultak Kanadába, hogy onnan átjuthassanak az USA-ba.

A kivándorlók többségükben az agrárnépesség köréből kerültek ki, és főleg Magyarország észak-keleti régióiból, Szabolcs, Szatmár és Heves megyékből.

A magyar bevándorlók közül legtöbben a nyugati tartományokban mezőgazdasági munkásként kezdtek, bozótot irtottak, fakitermelési munkát végeztek, esetleg bányákban, vasútépítésekénél dolgoztak. Az 1930-as évek közepétől egyre inkább kelet felé kezdtek húzódni, ahol inkább reménykedhettek abban, hogy nyáron a mezőgazdaságban, télen az iparban napszámos munkához juthatnak. Ennek során tömörültek Kelet-Kanadába, Ontario ipari centrumaiba és mezőgazdaságába, elsősorban a dohányvidékekre. A harmincas évek magyarságának „fővárosa” Montreal volt.

A kivándorlási hullám Kanadába rövid ideig tartott, mivel 1930 körül már ez az ország is igyekezett kapuit bezárni az idegenek előtt. Az 1930-as években már ismét kevesebb magyar vándorolt Kanadába, mint az USA-ba.³⁴

Mindkét világháború alatt szüneteltették a magyarok befogadását.

Egyetlen nagy magyar bevándorló hullám zúdult Kanadába, 1956–58-ban, amikor közel 40 ezer menekült érkezett.

A legtöbb menekülőnek Kanada volt az elsődleges választása, ugyanis 1956 novemberében a kanadai kivándorlási törvényeket kezdték lazítani. Kanada elfogadta és aktívan segítette a menekülteket. Az első hónapban 369 magyar vándorolt Kanadába, decemberre ez a szám már 4274-re ugrott, 1957-ben a csúcspontot elérve 29.825 főt fogadott be Kanada. Ez folytatódott 1958 szeptemberéig. Az állami szervezetek próbálták szétosztani a menekülteket Kanada minden részébe, azonban a többség Ontario tartományban telepedett le.

A statisztikai jelentések szerint 1951 és 1961 között 19.541 magyar születésű személylyel növekedett a tartomány.³⁵

14. sz. táblázat

Az 1956. december 1. és 1957. január 25. között Kanadába érkezett magyar menekültek felekezeti megoszlásuk alapján

	1956. december	1957. január 1–25.
Római katolikus	65 %	42,8 %
Zsidó	20 %	39,6 %
Protetáns	15 %	17,6 %

Forrás: <http://www.3sympatico.ca/thidas/Hungarian-history/Kanada.html>

³³ <http://www.bibl.u-szeged.hu/ha/emigracio/kanada.html>

³⁴ PUSKÁS JULIANNA i.m. 98.

³⁵ <http://www.1956memorial.com/hun/history.doc>

A bevándorlás folyamatosan tartott később is, mivel Kanada a magyarok számára kedvezőbb lehetőségeket nyújtott, és könnyebb letelepedési feltételekkel rendelkezett, mint az Egyesült Államok. Egészen a 1980-as évek végéig évente több mint ezerrel gyarapodott a kanadai magyarság száma.

A magyaroknak csaknem fele Ontario államban, azon belül is Torontóban és környékén lakik.³⁶

Az 1994-es népszámlálás 189.000 magyar származású személyt számlált. Ebből 97.845 főnek mindkét szülője magyar volt, 91.150-nek csak az egyik.

Az 1996-os népszámlálás már 250.525 magyarról számolt be.³⁷

A magyarországi romák első nagyobb arányú migrációja Kanadába 1998-ban kezdődött, majd legnagyobb hullámban 1999 és 2000 között. A Kanadai Bevándorlási Hivatal adatai szerint 2000 utolsó három hónapjában jelentősen megugrott a számuk: míg augusztusig havonta körülbelül 135 magyar menedékkérelmet vettek nyilvántartásba, novemberre ez a szám 290-re szökött fel, és november végéig összesen 1884 magyarországi roma menekültkérelmét regisztrálták.³⁸ 2000-ig a kanadai hatóságoknak a beadványok ügyében született döntései 31 százalékban voltak pozitívak a romák számára.³⁹

A 2001. évi hivatalos népszámlálás alapján az országban összesen 267.255 lakos vallotta magát magyar származásúnak, közülük mindössze 91.795 fő jelölte meg kizárólag a magyar nemzetiséget. Legtöbben Ontarióban (128.570 fő), Brit-Columbiában (43.515 fő) és Albertában (41.535 fő) élnek, ahol szervezett közösségekkel és egyházakkal is rendelkeznek. A két legnépesebb kanadai magyar központnak továbbra is Toronto (46.790 fő) illetve Montréal (14.190 fő) számít.⁴⁰

Napjainkban – a 2006-os népszámlálás szerint – 315 510 magyar él Kanadában.⁴¹

2. Latin-Amerika

Latin-Amerika országai félperiférikus államok. Bármilyen dinamikus volt is a fejlődésük a második világháború után, szociális viszonyaik mégis elmaradottabbak, életszínvonaluk alacsonyabb, mint az észak-amerikai kontinens országainak. Földrajzi jellemzői is mások, éghajlata trópusi, amelyhez nehezebb alkalmazkodnia az európai időjáráshoz szokottaknak.

Ezekkel a tulajdonságokkal magyarázható, hogy a kivándorló magyarok úti céljai között csak a végső lehetőségek egyikeként szerepelt Latin-Amerika.⁴²

A latin-amerikai magyar jelenlétet tanulmányozva, öt elkülöníthető korszakot különböztethetünk meg:

- 1) a gyarmati korszak
- 2) az első világháborúval bezáruló modern kori vándormozgalom
- 3) a két világháború közötti modern vándormozgalom
- 4) a második világháború utáni DP-k, azaz hontalan személyek emigrációja
- 5) az 1956-os forradalmat követő politikai menekültek korszaka.⁴³

³⁶ <http://www.nemzetismeret.hu>

³⁷ <http://www.transycan/cenzus.html>

³⁸ <http://www.romapage.hu>

³⁹ <http://www.cipp.hu>

⁴⁰ <http://www.hhrf.org/html/?menuid=060209>

⁴¹ <http://www.wikipedia.hu>

⁴² SZÁNTÓ MIKLÓS: *Tengerentúli magyarok*. 14.

A XIX. század elején a spanyol gyarmati uralomtól függetlenné váló Latin-Amerikában folyamatosan polgárháborúk, és országok közötti harcok dúltak. A századforduló háborúiban már kimutatható volt a magyar *katonák* jelenléte.

A Latin-Amerikát érintő korai magyar kivándorlás másik fontos résztvevőjét a *bányászok* és a *bányászati szakemberek* jelentették. Ez a bevándorlás a század második felében sem szűnt meg.

A katonák és a bányászok mellett a Magyarországról érkező *cigányok* adták a kivándorlás kezdeti szakaszának harmadik elemét, mely létszámában az eddigiek közül a legnagyobb volt. A latin-amerikai köznyelvben egy időben a magyar szó a cigány szinonimájaként terjedt el.

A cigány kivándorlás mellett a magyar *örömlányok* jelenléte sem volt elhanyagolható. Az idő előre haladtával egyre intenzívebbé váló leánykereskedelem folytán a latin-amerikai nyilvánosházakba került magyar táncos lányok és prostituáltak száma is folyamatosan nőtt, sőt olyan országokba is eljutottak, amelyeket az európai bevándorlás nem igazán érintett.

A kivándorlók legnépesebb csoportját a *földművesek* jelentették, ugyanis a magyarországi kivándorlók zöme nem az új élet kezdésének reményében indult útnak, hanem a mezőgazdaságon belül fennálló foglalkoztatási problémák okozta egzisztenciális gondok leküzdése miatt. Ezen esetekben gyakran nem egész családok, hanem csak azok munkaképes férfi tagjai vágtak neki az utazásnak.

Nagyobb számban az 1920-as évek elejétől kezdtek érkezni a magyarok a kontinensre.

Ennek okai elsősorban az Egyesült Államok által ekkor bevezetett kvótatörvények voltak. Latin-Amerika szerte új magyar kolóniák alakultak, amelyekben azonban csak alacsony, 10-20 százalékos volt az anyaországi magyarság részaránya.⁴⁴

2.1. Közép-Amerika és a Karib-térség

A XIX. században az Európából a tengerentúlra irányuló vándormozgalmak messze elkerülték a közép-amerikai és a Karib-térségi országokat. Inkább csak a kereskedelmi útvonalak mentén található kikötőkben telepedtek le kereskedők.

A nagy átmenő forgalmat lebonyolító *Panamában* sok osztrák-magyar kereskedő megfordult. Az 1881-ben meginduló csatornaépítési munkálatok további bevándorlót vonzottak a térségbe. A nem sokkal később leálló építési munkák 1903-ban kezdődtek meg újra, de a létező adatok szerint ekkor már csak néhány magyar érkezett ide az Egyesült Államokból.⁴⁵

A *Dominikai Köztársaság* az 1956-os magyarok megsegítése érdekében 200 ezer magyar menekült fogadására tett felajánlást, amelynek eredményeként végül 582 menekült érkezett 1957 májusában. Tekintve, hogy a magyarok 83 százaléka földművesnek vallotta magát, a dominikai kormány egy a haiti határ közelében található telepen helyezte el őket. A trópusi éghajlattal azonban a magyarok nem igazán tudtak megbirkózni, így még ugyanabban az évben 400 fő visszazállította magát Bécsbe.

Hasonlóan alakult a magyar menekültek *Francia Guayana* beli telepítése is.

⁴³ TORBÁGYI PÉTER: *Magyar kivándorlás Latin-Amerikába az első világháború előtt.* 16.

⁴⁴ TORBÁGYI PÉTER: *Magyarok Latin-Amerikában.* 5.

⁴⁵ TORBÁGYI PÉTER: *Magyar kivándorlás Latin-Amerikába az első világháború előtt.* 43.

A Karib-térség sok kis szigetén települtek le szórványosan a magyarok, például *Curacaón*, *Barbadoson* vagy *Trinidadon*, legnagyobb számban azonban *Puerto Rico* szigetén, körülbelül 150–200-an.⁴⁶

2.1.1. Kuba

Csak elszórtan települtek magyar bevándorlók ide is. A XIX. század közepén fordult meg először magyar Kubában, majd az 1860-as évektől kezdtek feltűnni a magyar emigránsok. Trianon után a magyarság döntő többségét az utódállambeliek adták, Kubában ez az arány 60 százalékos volt. A Havannába érkező magyarok 80–90 százalékban fiatal férfiakból álltak, s átlagosan csupán 2 százalékuk volt írástudatlan. A kubai magyarság nagy része vidéken élt, mégis Havanna vált a kolóniájuk szívévé, mert a fővároson belül nagyjából egy helyen – a Régi Havanna városrész kikötő felőli részén – tömörült az összes magyar.

Létszámukat tekintve a kubai adatok szerint 1927-ig 1945 magyar állampolgár érkezett, magyarországi forrásokban azonban 3000 és 8000 közötti magyarságról beszélnek a húszas években. A kubai háború után számuk rohamosan csökkent, a negyvenes évek végére már 600 főre zsugorodtak, s legtöbben a Kubából való kivándorlást választották.

Az 1953-as kubai népszámlálási mutatók szerint 157-en maradtak az országban.⁴⁷

2.1.2. Mexikó

1664-ben bukkant fel az első magyar Mexikóban. Az akkori gyarmati Mexikóba érkező jezsuita misszionáriusok között volt a magyar Rátkay János.

Az 1820-as évek elejétől német bányászok tűntek fel az országban, akik között több magyar nemzetiségű is akadt.

Az 1840-es években, az amerikai-mexikói háborúban már számos magyar emigráns harcolt, és jutott földhöz a megszerzett területeken.

Az 1848-as magyar forradalom eseményeit a mexikói sajtó nagy figyelemmel kísérte, és a kormányzat a gyéren lakott országrészek kolonizációja mellett döntött, 12 000 magyar szabadságharcost kívántak betelepíteni. A telepítési program azonban nem járt sikerrel, csupán 2 magyar vándorolt ki ebben az időben tartós letelepedési céllal Mexikóba.

1856 és 1865 között jelentek meg az első 48-as magyarok, akik szerződéses alkalmazottként, utazóként vagy kereskedőként érkeztek.

Az 1860-as esztendő elejétől polgárháborús helyzet bontakozott ki Mexikóban, amelyben 50–60 magyar honvéd is harcolt, s melyet követően sokan le is telepedtek az országban.

A magyarok az állam területének különböző részein elszórtan éltek.

Az 1890-es években nagy hullámban érkeztek kelet-európai cigány bevándorlók Mexikóba, különösképp Magyarországról legnagyobb számban. Bár az 1848/49-es forradalom ismertté tette a magyar nevet, mégis a mexikói köznyelvben ez az elnevezés a cigány szinonimájaként terjedt el. A XIX. században már az összes cigányt – származásától függetlenül – „hungaro”-nak, azaz magyarnak hívták.⁴⁸

A népszámlálási adatok szerint az 1895-ben 263 főt kitevő magyar kolónia 5 év alatt 252 főre zsugorodott.

⁴⁶ TORBÁGYI PÉTER: *Magyarok Latin-Amerikában*. 4.

⁴⁷ Lásd: előző lj.

⁴⁸ Lásd: előző lj.

1910-ben már 460 főt számláltak, mely a tízes évek elején még tovább-bővült, azonban a rossz munkafeltételeknek köszönhetően 1920-ra 500 főre csökkent. A világháború hatására a magyar bevándorlás teljesen megállt, illetve sok magyar a továbbvándorlás mellett tette le voksát. 1920 után a magyarok létszáma 78 főre apadt le.⁴⁹

Később újra elindult a bevándorlás, és pár év alatt a magyar közösség több ezer főre duzzadt. Ennek egyik oka az Egyesült Államok által hozott szigorú bevándorlási törvények voltak 1921-ben és 1924-ben, melyek hatására tömeges vándorlás indult az Egyesült Államokkal szomszédos országok felé, ugyanis az amerikai kormányzat kvótán felüli lehetőséget biztosított azon személyeknek, akik megszakítás nélkül legalább 1, később 5 évig valamelyik közép-amerikai államban tartózkodtak.⁵⁰

A magyar bevándorlók döntő többsége Veracruzban, az ország a legnagyobb kikötőjében ért a mexikói partokhoz. Sokan vették az irányt az északi határ menti városok felé, elsősorban Nuevo Laredo és Ciudad Juárezbe, az Egyesült Államokba való átszökés hátsó szándékával. Az amerikai kormány azonban a határokat megerősítette.

Miután az USA 1924-ben továbbszigorította a bevándorlási feltételeket, mindenki számára kezdett nyilvánvalóvá válni, hogy hosszabb távra kell Mexikóban berendezkedni, így megindult az ország belső, nagyobb városai felé az áramlás. A legtöbben Mexikóvárost szemelték ki.

A magyar kolónia egyre növekedett, 1925-re létszámuk elérte az 5000 főt. 1927-re viszont a megélhetési viszonyok folyamatos romlása és a kereseti lehetőségek kedvezőtlen változása következtében sokan a tovább- vagy a hazavándorlás mellett döntöttek.

A magyar bevándorlás további csökkenését eredményezték a mexikói bevándorlási törvények is, melyek a cigányok bevándorlásának minimalizálását célozták, azonban a tiltásban az „húngaro” megnevezést használták.

A harmincas évek második felétől a magyar emigráció némileg újra felerősödött a zsidótörvények következtében Magyarországot elhagyni kényszerülő izraeliták betelepülése folytán.⁵¹

Az 1956-os magyar forradalom politikai menekültáradata elkerülte Mexikót.

Jelenleg – becslések alapján – körülbelül 300 magyar származású egyén él Mexikó szerte.⁵²

2.2. Dél-Amerika

Dél-Amerika országai közül Argentínában és Braziliában élnek legnagyobb számban és jó néhány évszázados múlttal a magyarok. Uruguayban és Venezuelában viszonylag szintén jelentős a számuk, de van szervezetük Chilében és Peruban is.

2.2.1. Brazília

Braziliában a legkorábbi magyar vonatkozású adat a XVI. század első felére datálható.

Akárcsak a többi latin-amerikai országban, a magyar jelenlét itt is a jezsuitákkal, a katonákkal és zsoldosokkal, a cigányokkal, valamint a bányászokkal vette kezdetét. Majd számos magyar érkezett az 1848/49-es szabadságharc bukását követően is.

⁴⁹ Lásd: 45. lj.

⁵⁰ i. m. 96. lj.

⁵¹ TORBÁGYI PÉTER: *Magyarok Latin-Amerikában*.

⁵² <http://www.ntaki.hu>

Az 1848/49-es politikai menekültek mellett egyre több magyar telepes szállt partra Brazília partjainál, akiknek nagy része azonban beolvadt a brazilok, illetve a német bevándorlók közé.

Az első igazi tömeges bevándorlás a XIX. század utolsó évtizedeiben kezdődött meg.

Az 1871 és 1901 közötti esztendőkből csak a német kikötőkből 1235 magyar hajózott Brazília irányába. Genova kikötőjéből 1889 és 1900 között 10 317 fő kelt útra.

A századfordulón megközelítőleg 10-12 000 magyar élt Brazíliában, akiknek nagy többsége az ország déli részén, Santa Catarina és Rio Grande do Sul államokban telepedett meg.⁵³

A csoportos letelepedés többek között Missoes, Guarany, Neu-Würtemberg, Ijuhy, Santa Cruz, Venancio Ayres, Taquara és San Antonio körzeteit, továbbá Rio Grande, Pelotas, Santa Maria, Porto Alegre, Santana do Livramento, São Gabriel és Alegrete városokat és azok környékét érintette, de valóban jelentős magyar közösség csak 4 településen alakult: Santo Antonio de Patrulhán, ahová 250 magyar család költözött, Jaguarn, ahova 50 család, Canto Galon és Jaraguá de Sulon, ahol 200 veszprémi és 30 székesfehérvári család lelt otthonra.⁵⁴

Kisebbszámú Brazília más részeibe is érkeztek magyarok.

A századforduló után a magyar bevándorlás némileg visszaesett. Az 1908 és 1914 közötti 6 évben csak 1722 személy bevándorlását regisztrálták. Ez az első világháború alatt tovább csökkent kevesebb, mint 200 főre.⁵⁵

1908 és 1929 között összesen 56 716 magyar nemzetiségű bevándorló érkezett Brazíliába, akik közül csak 6501-en (11,46%) rendelkeztek magyar útlevéllel.

A Szerb-Horvát-Szlovén Királyság területéről 1924 első három hónapjában kivándorolt 5685 személyből 28 százalék volt vajdasági magyar.

A húszas évekre tömeges magyar bevándorlás indult az utódállamokból. 1923 és 1927 között havi 400-500 magyar érkezett.⁵⁶ A bevándorlás intenzitása később lecsökkent, a brazil magyar közösség létszáma mégis 80 000 körülire volt tehető.

Ennek nagy részét az utódállamokból érkezett földművesek tették ki, de volt köztük egy kisebb, városi, izraelita vallású értelmiségi réteg is. A brazil statisztikákban a városokból jött magyar bevándorlók sokszor földművesként lettek feltüntetve, mert így könnyebben férköztek be az agrárnépességet preferáló Brazíliába.⁵⁷

A magyarok döntő hányada Santos kikötőjébe érkezett, ahonnan ingyen juthattak el São Paulo városába, ahol sorra alakultak a magyar telepek.

São Paulo sem tudta azonban felszívni az összes európai bevándorlót. A romló munkakörülmények következtében a húszas évek végétől sokan inkább újra a vidéki letelepedés felé hajlottak, így São Paulo államban vidéken is tekintélyes számú magyar telepedett le. A húszas években fellendülő kávé-, gyapot-, rizs-, bab- és kukoricatermelésnek köszönhetően a Mogyosa-Paulista vonal menti ültetvényeken jelentek meg. Emellett a térség ipari városában, Orlanidán, Francán, Barretoson is előfordultak, valamint Riberão Preto, ahol 1930-ban már 200 magyar család lakott.⁵⁸

⁵³ THIRING GUSZTÁV: *A magyarországi kivándorlás és a külföldi magyarság.*

⁵⁴ TORBÁGYI PÉTER: *Magyar kivándorlás Latin-Amerikába az első világháború előtt.*

⁵⁵ NAGY IVÁN: *A világmagyarság száma.*

⁵⁶ KACZÚR ÁGNES: *Magyarok Brazíliában.*

⁵⁷ SZÁNTÓ MIKLÓS: *Tengerentúli magyarok.*

⁵⁸ TORBÁGYI PÉTER: *Magyarok Latin-Amerikában.*

São Paulo állam után a Rio Grande do Sul állambeli magyar kolónia számított a legfontosabbnak. A húszas években újra megkezdődött az első világháború miatt abba maradt ide történő vándorlás, melynek során pár ezer magyar költözött be Ijuí és Porto Alegre városába.

A fővárosban, Rio de Janeiroban 1914 előtt kevés magyar lakott. A húszas évek folyamán viszont körülbelül 2000–2500 főre emelkedett az itteni közösség létszáma.

Kisebb mennyiségben Paraná államban Jaguariahyvában, Curitiában, Ponto Grossában és Ribeirão Claróban, Matto Grosso államban Campo Grandéban és Terrenosban, valamint a Minas Gerais állambeli Bello Horizontéban, Juiz de Forrában és Diamantában is alakultak magyar kolóniák.

Az északkeleti vasútvonal mentén indult be a húszas évek második nagy magyar kolonizációja, amikor Lins, Getulina, Araçatuba és Alto da Pimenta környékén jöttek létre magyarlakta vidékek.

A legtöbb magyar telepes a sorocabanai vasútvonal mentén kialakuló harmadik hullámú kolonizációban vett részt.

A telepések egyre beljebb vándoroltak az ország belseje felé. 1924-ben a Paraná folyótól 10 és São Paulo városától 900 kilométerre megalapították az Árpádfalva nevű magyar falut.

A kolonizáció a sorocabanai vasútvonal mentén is folytatódott, ahol 140 bánáti és bácskai magyar család Rákóczi-falva néven hozott létre egy települést.⁵⁹

A harmincas évek elejétől a brazil kormány szigorítani kezdte a bevándorlás feltételeit. 1934-ben – amerikai mintára – megszületett a brazil kvótatörvény, amely a megelőző ötven év alatt bevándoroltak számának 2 százalékában határozta meg a bevándorlási keretszámot. Ez Magyarország esetében évente 324 főt jelentett. Az 1938-ban kelt bevándorlási törvényben megszabták azt is, hogy a bevándorlók 80 százalékának földből élőnek kell lennie, ami 64-re csökkentette a nem földműves magyarok kvótáját.⁶⁰

A második világháború után ismét számos magyar hagyta el Európát, akiknek jelentős része a Brazíliába vándorlást választotta, miután a brazil kormány némi korlátozással ugyan, de újra megnyitotta a határokat. 1951-ig több tízezer magyar menekült talált Brazíliában új hazára. Köztük számottevő volt a diplomás szakemberek jelenléte, akiknek többsége São Paulóban telepedett le.

1957 januárjától az 1956-os forradalom menekültjei kezdtek el érkezni. Ők jelentették a Brazíliába érkező magyar bevándorlás negyedik hullámát. Ez a hullám azonban létszámát tekintve jóval a korábbiak alatt maradt. 1958-ig csupán 1001 főt vettek nyilvántartásba.⁶¹

A Brazíliában élő magyar származásúak jelenlegi létszámáról pontos adatok nem állnak rendelkezésre, de a becslések szerint 50-100 ezerre tehető a számuk.⁶²

2.2.2. Argentína

Argentínában a magyarok legelső hiteles nyomai a XVIII. századi jezsuiták megjelenéséhez kapcsolhatók.

A XIX. század első kétharmadában – egy-két kalandor felbukkanását leszámítva, akik az országban dülő fegyveres harcoknak köszönhetően tűntek fel – nem történt számottevő magyar bevándorlás. Az 1848/49-es magyar forradalom bukását követően megkezdődő kivándorlási hullám is szinte teljesen elkerülte Argentínát.

⁵⁹ TORBÁGYI PÉTER: *Magyarok Latin-Amerikában.*

⁶⁰ BÉKESSY IMRE: *Az új népvándorlás, Délamerika.*

⁶¹ TORBÁGYI PÉTER: *Magyarok Latin-Amerikában.*

⁶² <http://www.wikipedia.hu>

Az argentinai magyar közösség három nagy emigrációs hullám eredményeképpen alakult ki. Az elsőt az első világháború előtti és utáni kivándorlók, a másodikat a második világháború alatt és után érkezettek, a harmadikat az 1956-os forradalom leverése után idetelepülők jelentették.⁶³

1853 után indult meg az európai bevándorlás, amely hetvenes évek végétől kezdett tömegessé válni, azonban ezek többségét a dél-európaiak adták, az Osztrák-Magyar Monarchiából származók mindössze 12 803-an voltak, amelyből a magyarok száma körülbelül 5000 fő körül mozgott.⁶⁴

A századforduló környékén az argentinai magyarokat nagyjából három csoportba lehetett szedni: vidéki telepesek, Buenos Aires-i prostituáltak és cigányok.

Az argentin bevándorlási hivatal adatai szerint 1905-ben 2553, 1906-ban 1843, 1907-ben 1220, 1908-ban 934, és 1909-ben 649 magyar bevándorlót regisztráltak.

A magyarok a Monarchiából érkezőknek 1905-ben 47 százalékát, 1906-ban 30 százalékát, 1907-ben és 1908-ban 26–26 százalékát alkotják, míg 1909-ben mindössze a 14 százalékát.

1914-ben közel hétezeren érkeztek az Osztrák-Magyar Monarchiából Argentínába.⁶⁵

A magyar bevándorlás igazi célja a vidék volt, ahol kedvező feltételek mellett lehetett földhöz jutni a XX. század elején. A szórványosan letelepedett magyarok gyorsan beolvadtak a helyi közösségekbe. Ez alól két telep volt csak kivétel. Egyik a Coronel Suárez vidékén létrejött település, másik a Misiones tartománybeli Corpus Cristi nevű magyar kolónia. Itt az 1930-as évekre 40 családból, körülbelül 200 főből álló magyar közösség fejlődött ki.⁶⁶

Az első világháború utáni újraéledő európai kivándorlás az Amerikai Egyesült Államok bevándorlási politikájának szigorítása következtében új célállomások – köztük Argentína – felé vette az irányt. Ez a magyar kivándorlás jellegére is igaznak bizonyult.

Az ebben az időben Argentínába vándorolt magyarság meghatározó részét az utódállambeli magyarok tették ki.

A húszas évek végétől nagy számban próbálták megközelíteni Argentínát Uruguayon keresztül olyan utódállambeliek, akik hivatalosan nem feleltek meg a gazdasági válság idején megszigorított argentin bevándorlási törvényeknek. „Szabályként leszögezhető, hogy átlag minden harmadik argentinai magyar, mielőtt partra szállt, előzetesen rövidebb-hosszabb ideig Montevideóban élt.”⁶⁷

Az 1920-as esztendőkből Argentínában letelepedő magyarok jelentékeny része az avellanedi gyárakban helyezkedett el. A gyárakhoz közeli negyedekben kerestek szállást maguk és családjuk számára, így jöttek létre Avellaneda magyarul lakta részei, melyek közül az egyik legsűrűbben lakott Piñeyro volt. Itt működött két német iskola, melyből az egyikben a 74 diák közül 69 magyar gyerek volt. Ennek hatására az akkor 150–200 családból álló magyar közösségben felvetődött egy magyar iskola alapításának ötlete, amelyet 1926-ban meg is valósítottak.⁶⁸

Buenos Aires tartományban a szétszóródott magyarság szinte mindenütt megtalálható volt, ugyanis a fővárosban munkát nem találó magyarok nagy része nem az ország belseje fele orientálódott, hanem a Buenos Aires környéki földbirtokokon és kisebb településeken

⁶³ http://www.mfa.gov.hu/kulkepviselet/AR/hu/magyarorszag+a+vilagban/argentinai_magyarsag.hun

⁶⁴ THIRRING GUSZTÁV: *A magyarországi kivándorlás és a külföldi magyarság.*

⁶⁵ KOVÁCS NÓRA: *Szállítható örökség, Magyar identitássteremtés Argentínában.*

⁶⁶ TORBÁGYI PÉTER: *Magyarok Latin-Amerikában.*

⁶⁷ VÉR ANDOR (MIKLÓS ELEMÉR – VÉR ANDOR: *Magyarok Délamerikában*)

⁶⁸ TORBÁGYI PÉTER: *Magyarok Latin-Amerikában*

próbált szerencsét. Ennek ellenére azonban a tartománynak csak pár helyén képződött jelentősebb magyar közösség.

A fővároshoz legközelebbi magyarok lakta városa La Plata volt, amelynek Berisso nevű negyedében 60-70 magyar család élt a húszas években.

A Buenos Aires környéki magyarság másik nagyobb központjának a Paraná folyó del-tavidéke számított. Ezen a vidéken 1910-ben jelentek meg az első magyarok, tömegesebben azonban csak az 1920-as évek vége fele. A körülbelül 100 család zöme a Paracaito, Sagastuma és Brazo Chico szigeteken vett földet, ahol gyümölcsstermesztéssel és baromfitenyéztéssel foglalkoztak.

Szép számmal telepedtek le magyarok a Buenos Aireszel határos Santa Fe tartomány két nagy városában, Rosarióban és Santa Fében is. Rosarióban már a háború előtt is laktak néhányan, majd a világháború után erősen megnövekedett a magyar kolónia létszáma. Őszszétételük azonban nem változott, néhány kereskedő, kisiparos és mérnök mellett a többség a munkásemberek közül került ki. Sokan dolgoztak az építőiparban, de Rosario igazi vonzerejét a Swift húskonzervgyár jelentette, amelynek környékén alakult ki a magyarok által legsűrűbben lakott Saladillo nevű városrész, ahol 100 család lakott.

Az ország belseje felé haladva Córdoba tartomány a következő, ahol számos magyar telepedett meg. Itt szerveződött meg az első magyar földművestelep is, Colonia San Juan néven, ahol 39 család élt.

Az északi Chaco tartományban telepedett le legtöbb magyar származású. A húszas évek elején a gyapottermelés fellendülése folytán indult el az ide történő bevándorlás. A legnagyobb számban 1929 és 1930 körül tűntek fel itt, ennek a hullámnak azonban csak egy része maradt itt véglegesen. 1933-ig tartott a chacói bevándorlás, amikor is lassú elvándorlás vette kezdetét. Az addig letelepedett magyarok száma 3-4000 főnyire becsülhető, akik döntő része gyapottermeléssel kereste meg a kenyerét.

A telepések abszolút többségét az utódállambeliek adták, akik elszórtan éltek Resistencia, Presidente, Roque Sáenz Peña, Charata, General Pinedo és Villa Angela városokban.

A magyar szórványok közül kiemelkednek még a Mendoza és Tucumán tartományok, ahol körülbelül 100-100 magyar lakott a harmincas esztendőkből, valamint Santiago del Estero, ahová a húszas évek elején 212 család települt be.

A déli tartományok közül Bahía Blanca számított fontosnak, melynek Villalonga településére a húszas évek közepén 50 romániai és 50 jugoszláviai magyar család érkezett, hasonlóképp a patagóniai Patagonesre, ahová pedig 15-20 család. Patagonia tartományban említendő még Comodoro Rivadavia, ahol 150-200 magyar dolgozott.⁶⁹

A gazdasági világválság idején a magyarországi bevándorlók száma megemelkedett. A magyar kormány 1000 szerződéses munkást küldött az észak-argentínai chacói vasútépítésre.

A harmincas évek elejétől az egyre jobban szigorodó bevándorlási törvényeknek köszönhetően a bevándorlás visszaesett, és többnyire csak a valamiféle kis tőkéhez jutott argentínai magyarok családtagjaik kihozatalára terjedt ki.

1938-ban az európai események és a zsidótörvények miatt ismét felélénkült egy kis időre, ám Argentína az 1938 októberében hatályba léptetett rendeletével tovább szigorította a bevándorlási feltételeket, amely már csak a legalább 2 éve, jó anyagi körülmények között ott élők hozzátartozóinak és a csoportosan letelepedni kívánó földműveseknek adott lehetőséget az országba történő bejutásra.

⁶⁹ TORBÁGYI PÉTER: *Magyarok Latin-Amerikában*.

Az 1947 és 1951 közötti időszakban Argentínába vándorolt magyarok összlétszáma egyes becslések szerint 12–14 000 fő.

Az 1940-től 1959-ig terjedő majdnem 20 év alatt 6910 Magyarországról érkezett regisztráltak, amely csúcspontját 1948-ban érte el 2221 fővel, illetve az 1956-os forradalom folyán 1957-ben volt még jelentősebb, 1428 fő.

A második világháború utáni argentinai magyar társadalom meglehetősen tagolt volt. Az 1945 előtt érkezettek a „régí magyarok” lettek, az 1946–1949 közöttiek az „új magyarok”, az ’56-os forradalom menekültjei pedig a „legújabb magyarok”.

Az argentinai magyar bevándorlás folyamata az 1960-as évektől megtorpant, sőt elvándorlásba fordult. 1959–1976 között 474-en távoztak Argentínából.⁷⁰

A ma körülbelül 40-50 ezernyre becsülhető az argentinai magyar közösség lélekszáma.⁷¹

2.2.3. Uruguay

Az uruguayi-magyar kapcsolatok kezdete a XVIII. században egy Montevideóban tevékenykedő horvát-magyar származású jezsuita paphoz vezethető vissza. Őt leszámítva az európai vándormozgalmak sokáig elkerülték az országot, csak ritkán tévedt erre egy-két magyar.

A XIX. és XX. század fordulója környékére indult be az Uruguayba történő vándorlás. 1879 és 1903 között 3336 osztrák-magyar szállt itt partra, akik közül valószínűleg csak 400-500 volt magyar.⁷²

Ez a kisszámú földművelő csoport vidéken, szétszórtan telepedett le, így a helyi lakosság szinte észre se vette jelenlétüket. Ennek következtében a magyarok nem a földműves bevándorlók révén lettek ismertek, hanem az éjszakai élet „húngaráin” és a nomád cigány „húngarókon” keresztül.

1904-ben az európai bevándorlás megszűnt az akkor kirobbant polgárháborúnak köszönhetően, és a folyamatos el-, illetve visszavándorlások miatt az osztrák-magyar közösség létszáma 1904-1908-ig 1019-re fogyott. Az 1920-as évekig a magyar bevándorlás intenzitása már nem is élénkült fel.

Az uruguayi magyarság három nagy hullámban, az 1929-33-as gazdasági világválság ideje alatt gazdasági okokból, 1938 és 1939 között politikai okokból, és a faji megkülönböztetés elől menekülve, továbbá az 1956-os forradalom leverése után ismét politikai okokból telepedett le itt.⁷³

A húszas esztendőkből Uruguay liberális bevándorlási politikája csábította ide a magyar bevándorlók sokaságát. 1932-ig az emigránsok gyakorlatilag bármely papír nélkül beutazhattak az országba. A több más állam által bevezetett szigorítások következtében Uruguay a legnépszerűbb úti céljává vált mind a legális, mind az illegális magyar bevándorlásnak. 1929-ben Braziliából számos olyan utódállambeli magyar jött ide, akik elvesztették állampolgárságukat, mert útlevelük érvényessége lejárt, és nem állt módjukban azt megújítani. Ez viszont nem csak az önhibájukon kívül hontalanná vált személyek számára nyújtott lehetőséget, hanem kétes múltúaknak is, akik így akartak az otthoni hatóságok elől elbújni. A többzres lélekszámhoz viszonyítva azonban jelentéktelen volt a magyar bűnözők száma.

⁷⁰ KOVÁCS NÓRA: *Szállítható örökség. Magyar identitásteremtés Argentínában* (Az argentinai magyar bevándorlás történetének áttekintése számokban)

⁷¹ http://www.mfa.gov.hu/kulkepviselet/AR/hu/magyarorszag+a+vilagban/argentinai_magyarsag.htm

⁷² THIRRING GUSZTÁV: *A magyarországi kivándorlás és a külföldi magyarság.*

⁷³ <http://www.emagyar.net/index.php?p=article&type=regional&id=12>

A harmincas évek elején tetőző nagyszámú magyar bevándorlás ellenére is csupán 6-8000-en lehettek.

Az évtized közepétől a magyar emigráció visszaesett, és csak 1938 környékén, a zsidótörvények hatására éledt újra egy rövid időszakra.

A magyarok zöme, 99 százalékuk a fővárosban, Montevideóban élt. Helyzetük kielégítő volt, éhező magyarral nem igen lehetett találkozni. Jó hírnévnek örvendtek, az uruguayiak szívesen alkalmazták őket. Latin-Amerika legegységesebb kolóniájaként tartották őket számon. Foglalkozásukat tekintve többségük földművesekből, kereskedőkből, iparosokból és szellemi munkásokból került ki.⁷⁴

Az 1956-os forradalom bukása nyomán Uruguayba csupán 42 magyar menekült érkezett.⁷⁵ Ma 4-5000 főre tehető az uruguayi magyarság lélekszáma.⁷⁶

2.2.4. Paraguay

Paraguay első magyarjai pálos szerzetesek voltak. XVIII. század közepén már több mint fél tucat magyar jezsuita tevékenykedett az országban.⁷⁷

A későbbiek során bevándorolt magyarok pontos létszámát nem tudni, csak az osztrák-magyar kategóriába tartozókról áll rendelkezésre adat, mely szerint 1898-ig 450 monarchiabeli telepedett le, többségükben vidéken, főként Itaipu és La Cordillera megyékben, valamint Asunciónban, a fővárosban.⁷⁸

Az 1890-es esztendőkből jelentős számban özönlöttek a brazíliai Rio Grande do Sul államból magyar telepések, akik ott nem találták meg a számításukat.

A XX. század elején továbbra is szórványos volt a jelenlétük.

A harmincas évek közepére 100-120 család települt le az országban. A legismertebb telepük a Colonia Independencia nevet viselte, ahol 10 magyar család élt.⁷⁹

1937. júliusban a Habsburg Albert főherceg vezette expedíció érkezett Paraguayba azzal a céllal, hogy egy magyar kivándorlókból álló telepítési program számára földet keresen és kössön le a kormánynál. A terv azonban meghiúsult.

Nem ez volt az egyedüli ilyen programtervezet az említett időszakban. 1938-ban a Pesti Izraelita Hitközség a paraguayi kormánnyal sikeres egyezséget kötött 230 magyar zsidó betelepítéséről.⁸⁰

Az 1935 és 1939 közötti időben 17 171 bevándorló érkezett Paraguayba, de hogy ebből mennyit tettek ki a magyarok, arról nincs információ. Ekkoriban sok magyar Rio de Janeiróból és Buenos Airesből utazott ide.

Az 1942-től gyakorlatilag teljesen megszűnő bevándorlás, majd csak a második világháború után indult újra, amikor kis számban ugyan, de érkeztek magyarok is. Ők alkották 1956-ra az akkor 250-280 fős közösség jelentős részét.

1956 és 1957 első felében 13 magyar vándorolt ki Paraguayba érvényes útlevelel.

1996-ra a kolónia körülbelül 20 családra ment össze.⁸¹

⁷⁴ TORBÁGYI PÉTER: *Magyarok Latin-Amerikában.*

⁷⁵ SOÓS KATALIN: *1956 és Ausztria (1956-os magyar menekültek a statisztikai adatok tükrében)*

⁷⁶ <http://www.emagyar.net/index.php?p=article&type=regional&id=12>

⁷⁷ Torbágyi Péter: *Paraguayi magyarok*

⁷⁸ Thirring Gusztáv: *A magyarországi kivándorlás és a külföldi magyarság*

⁷⁹ Torbágyi Péter: *Magyarok Latin-Amerikában*

⁸⁰ Békessy Imre: *Az új népvándorlás, Délamerika*

⁸¹ Torbágyi Péter: *Paraguayi magyarok*

2.2.5. Venezuela

A XIX. században két magyar utazó járt elsőként Venezuela földjén. Az ez időben egyre fokozódó európai kivándorlási hullám – melynek egy részét az 1848/49-es szabadságharc magyar menekült honvédeként adták – Venezuelát még nem igazán érintette. Az itt megtelepedett magyarok száma elhanyagolható volt, és ez így is maradt az 1930-as évek közepéig. A század első évtizedeiben a magyarok csak elvétve szórtan telepedtek meg itt az országban dülő rossz politikai helyzet következményeképpen.

A harmincas évek folyamán Venezuela – egyetlen dél-amerikai államként – enyhítette a bevándorlási törvényeit, ugyanis szükség volt a produktív munkaerőre. Az új szabályok a bevándorlók által leteendő biztosítékot 100 bolivarról 50-re, azaz 800 pengőre szállították le, amit 1 vagy 2 év múlva már vissza is fizettek, valamint 1 évi ott tartózkodás után megadták az állandó tartózkodási engedélyt, 2 év után pedig az állampolgárságot is.⁸²

A Magyarországot ez idő tájt elhagyni kényszerülő zsidók körében egyre népszerűbb célállammá vált Venezuela. Főleg, hogy azon kevés latin-amerikai országok közé tartozott, ahol a magyarokról nem a cigányok jutottak a lakosság eszébe.

Az ebben az időszakban idetelepeülő magyarok számát pontosan nem lehet tudni, de a legtöbb magyar – az 1941-es népszámlálás szerint 104 fő – már a korai időktől fogva a fővárosban és környékén tömörült.

A második világháború befejeztével 1946-ban a venezuelai kormány ismét minden ellenőrzés nélkül megnyitotta határait. Újabb magyar csoportok vágtak neki az utazásnak. Ennek ellenére az 1946-os venezuelai statisztika csak 120 személyről beszélt. Ennek oka az lehetett, hogy sokan 2 évi ott tartózkodás után megkapták az állampolgárságot, így már venezuelaiaként lettek regisztrálva.

1947-ben már 400 magyarról szóltak a hírek.⁸³

Venezuela célja elsősorban az volt, hogy minél több föld kerüljön művelés alá. Ennek érdekében különböző hitelekkel és kedvezményekkel próbálta a bevándorlókat földvásárlásra és annak megművelésére buzdítani. Ezen hírek hallatán is sokan döntöttek Venezuela mellett.

1948-ban tömegével kezdtek érkezni a bevándorlók, a magyarok is többezres nagyságrendűvé szaporodtak.

Az 1948 novemberében bekövetkezett katonai puóc után belpolitikai helyzetnek köszönhetően azonban megállt a bevándorlás.

Ennek másik kiváltó oka a bevándorlási hatóságoknak a munkaerőpiac védelme érdekében hozott szigorító intézkedési voltak, ugyanis az elhelyezkedés egyre nehezebbé vált a hetente odaérkező 1000-1500 emigráns miatt. A helyzet folyamatos rosszabbodása folytán Venezuela szelektálásba kezdett kor, családi állapot és szaktudás szerint.

1950 végére lezajlott a magyar kivándorlás első nagy hulláma. 1947 és 1950 között 4000-re tehető az emigráló magyarok száma, akik főként a katonai vagy polgári értelmiség soraiból érkeztek.

A caracasi magyarság alkotta az elejétől kezdve a kolónia magját, a magyarok egyharmada viszont szétszórva élt az országban. Csak kevesen fogtak földművelésbe, a vidékiek zöme is városokban lakott.

⁸² Békessy Imre: Az új népvándorlás, Délamerika

⁸³ Torbágyi Péter: Magyarok Latin-Amerikában

Puerto Cardon, Maracaibo, Santa Barbara de Zulia, San Cristobal, Barquisimento, Acarigua, Margarita-sziget, Chichireviche-sziget, Valencia, Maracay, Puerto La Cruz, Puerto Ordaz, Barinas és Merida helyeken csekély létszámú magyar kolóniák éltek. Közülük a valenciaiak voltak legtöbben. A városokban berendezkedő magyarság döntő része az '56-osok közül került ki.

Az 1956-os forradalom hírére 1500 magyar befogadását ajánlotta fel Venezuela. Az első csoport már az év végén megérkezett, majd közel 1000 magyar követte őket a következő másfél esztendő alatt.

Az újonnan érkezettek összetétele másabb volt, mint az első hullámnak. Többségük inkább gazdasági menekült volt, fiatalabbak voltak, és kevesebben voltak családosak. A beilleszkedésük hamar megtörtént, 1959 elejére már egy magyar sem lakott menekülttáborban, és szinte mind talált állást magának.⁸⁴

Az 1959-es adatok szerint 3341 főt tesznek ki a venezuelai magyarok, amelyből 1987 a férfi és 1354 a nő, ám ez a szám még tovább bővül 1376 olyan személlyel, akik időközben megszerezték a venezuelai állampolgárságot. Ebben a 4717 fős magyarságban viszont még nincs benne a Romániából, Csehszlovákiából és Jugoszláviából érkezett magyarok száma sem. Mindezek figyelembe vételével 5-6000 fő mondható reálisnak.

Az ország belpolitikai instabilitása következtében megnőtt az elvándorlások száma.

1970-re a 4717-ről 4061-re csökkent a magyarok száma, beleértve a közben 2886-ra növekedett venezuelai állampolgárrá vált Magyarországról származók számát is.⁸⁵

Jelenleg körülbelül 4500 főre becsülhető a venezuelai magyarság.⁸⁶

2.2.6. Chile

Chilébe már a XVIII. század során érkeztek magyarok. A Csendes-óceán partvidékének államai közül itt telepedett le a legtöbb osztrák-magyar.

Az első nagyobb számú bevándorlót szállító hajó 1850-ben ért a valdiviai kikötőbe, éppen az 1849-ben elbukott magyar szabadságharc után. Ez volt az első hullám.

1885-ben 674, 1895-ben 1490, és 1907-ben már 3813 főt kitevő osztrák-magyar közösségek egy kisebb hányadát a magyarok adták.

Chile szinte összes kikötőjében megtalálhatóak voltak 50-100 fős osztrák-magyar kolóniák. Puento Arenasban 2000, Antofagastában 700-800, Tarapaca tartományban körülbelül 800 osztrák-magyar élt, a fővárosban, Santiagóban viszont számuk elhanyagolható volt.⁸⁷

A nagyrészt szegényen érkező monarchiabeliek viszonylag gyorsan kielégítő anyagi helyzetbe kerültek.

A XX. század elején mérsékelten tovább folyó bevándorlás mellett elkezdődött egy visszavándorlási mozgalom is.

Az első világháborút követően lassan újra növekedésnek indult a magyarság lélekszáma, de a folyamatos vissza-, illetve továbbvándorlások, valamint a honosítások miatt 1920-ra épp hogy 150 főt számláltak. E hullámban betelepülő magyarok főleg chilei cégek, iparvállalatok, nagy üzletek meghívására érkeztek, de sok önálló vállalkozó is előfordult.

Az ekkora pár száz fős csoport túlnyomó része egy helyen, a fővárosban sűrűsödött össze.

⁸⁴ Torbágyi Péter: Magyarok-Latin-Amerikában

⁸⁵ Torbágyi Péter: Magyarok Latin-Amerikában

⁸⁶ <http://www.mtaki.hu>

⁸⁷ Torbágyi Péter: Magyar kivándorlás Latin-Amerikába az első világháború előtt

A második hullámban ideérkezett magyaroknak a tudomására sem jutott a helyi közösségekbe már teljes mértékben beolvadt néhány első hullámos magyar jelenléte.

Ahogy a többi latin-amerikai államban, itt sem az első hullámban idetelepülő magyarokról formálták a magyarképet, hanem a vándorcigányokról.

1930-ban egyre nőtt a magyar betelepülők száma. A főként városi származású zsidó bevándorlókkal szemben a chilei hatóságok inkább a földművesek beözönlését részesítették előnyben, akik a lakatlan földterületek megművelésére vállalkoztak.

A telepések 80 százalékát az utódállamokból érkezett magyarok adták.

Ebben az időben sok magyar Peruból, Bolíviából, Kolumbiából, Venezuelából és Hondurasból utazott ide.

A körülbelül 600 fős kolóniában a számos magyar kereskedő mellett, egyre többen fogtak ipari vállalkozásokba is.

A harmincas évek vége fele elfogadott új bevándorlási törvény értelmében egy évre felfüggesztették az engedélyek kiadását, hogy a felgyülemlett rengeteg kérvényt el tudják bírálni. Ennek ellenére a magyar bevándorlás nem esett vissza, mert a közeli hozzátartozók, akikre a törvény hatálya nem terjedt ki, és a vízummal rendelkezők továbbra is nagy tömegben özönlöttek.

1939 végén Chile az európai emigránsokat a déli területekre kezdte szállítani, hogy az év elején ott dülő 30 000 áldozatot követelő földrengés okozta munkaerőhiányt pótolják. Ez körülbelül 50 magyart érintett, akik közül felének ettől függetlenül megadták az engedélyt a Santiagóba való költözésre. A másik 25 magyar gyorsan berendezkedett és talált munkát a dél-chilei városokban.

Az 1938-ban még 600 személyt kitevő magyarság, 1942-re megháromszorozódott.⁸⁸

A második világháború idején szünetelő európai bevándorlás 1945-től újra erőre kapott. Ekkor főleg magyar, lengyel és jugoszláv menekülteket fogadott be Chile. A magyarok egy része Valparaisóban és a Magellán-szoros környékén telepedett le, a többség viszont a fővárosban. Számuk 1500 és 5000 között lehetett.

Az 1956-os forradalom nyomán képződött válsághelyzet következtében Chile 1000 magyar menekült fogadására tett felajánlást, ám 1958-ig csak 268-an érkeztek.

Az évtized végére azonban már 8-12 000 főre nőtt a magyar közösség létszáma.⁸⁹

Manapság – a becslések szerint – körülbelül 2000 magyar él Chilében.⁹⁰

2.2.7. Peru és Bolívia

A XVI. században a magyar zsoldosok már felbukkantak a környéken. Két évszázad telt el, amikor a jezsuita misszionáriusok között újabb magyarok tűntek fel az akkori Perui Alkírályság területén.

A XIX. században a Perui Alkírályság két új független államra: Perura és Bolíviára vált szét. Az újonnan létrejövő államokat azonban sokáig nem érintették az európai vándorlási mozgalmak.

Az 1849-ben életbe lépő első perui bevándorlási törvény új lehetőségeket kínált a gazdaságilag megerősödött országban való letelepedésre. Ennek eredményeként Peru a XIX.

⁸⁸ Torbágyi Péter: Magyarok Latin-Amerikában

⁸⁹ Torbágyi Péter: Magyarok Latin-Amerikában

⁹⁰ <http://www.mtaki.hu>

század második felére a magyar kivándorlás új célpontjává lett. Többségük a Cerro de Pasco nevű bányavárosban állapodott meg.

Körülbelül 800–1000 fős létszámú osztrák-magyar közösség jött létre.

Az 1850-es években a már fennálló perui magyar kivándorlás ellenére az 1848/49-es szabadságharc menekültjei közül csupán egy honvéd érkezett ide.⁹¹

A századforduló után Peruban és Bolíviában is elakadt a magyar bevándorlás, emellett a folyamatos vissza- és továbbvándorlások, illetve az asszimiláció szintén csökkentette a lélekszámot.

Az első világháború után újra intenzívvé váló magyar kivándorlás során ismét sokan választották Perut. 1920-ban azonban a magyar belügyminisztérium betiltotta az ide szóló útlevelek kiadását az perui viszonyokra hivatkozván. Egy év múlva viszont – meggyőződve a perui telepítési program komolyságáról – mégis csak engedélyezték.

Egy tatabányai földműves csoport jelentkezett a perui ajánlatra, majd őket egy újabb földműves csapat követte. A telepesek megkapták a perui államtól az ígérteket, azaz a hajójegy árát, az ország déli vidékén egy felparcellázott földet és az ahhoz tartozó házat.

1922-től a magyar bevándorlás tovább élénkült, amelynek hátterében az USA bevándorlási politikájának szigorítása állott. Főleg a Szerb-Horvát-Szlovén Királyságból és Csehszlovákiából érkeztek magyarok Peruba, akik közül sokan Limában és a Lima környéki hegyekben telepedtek le.

Bolíviába erdélyi magyarok mentek jelentős létszámban, akik a Cochabamba város és Chimore kikötő közötti útéptésnél leltek munkára.

Mind Peruban, mind Bolíviában magyarok zöme elszórtan, vidéken talált otthon magának.

Az 1929-es világválság folytán növekvő munkanélküliség következményeként a perui kormány az addigi liberális bevándorlási törvények szigorítására szavazott, és 1931-ben a bevándorlók körét az érvényes munkaszerződéssel rendelkezőkre korlátozta.

Ezzel az amúgy is fogyó perui magyarság utánpótlásának az útját elvágta. Csak néhány magyar érkezett ezekben az esztendőekben.

Bolíviában sem lehet beszélni ez idő tájt tetemes magyar bevándorlásról, kivéve azt a 40 budapesti családot, akik 1938 körül vándoroltak ide. Néhányukat leszámítva, szinte az összes család a fővárosban, La Pazban telepedett le.

1956-ban a perui politikai vezetés 1000 magyar menekült befogadására vállalkozott, ám 1958-ig csupán 3 magyar került ide. 1950 után tehát sem Peruba, sem Bolíviába nem történt jelentős mértékű magyar bevándorlás.⁹²

Peruban 1600 fő körülire tehető a XXI. századi magyarság létszáma.⁹³

Bolíviában ez valamennyivel kevesebb lehet.

2.2.8. Kolumbia és Ecuador

1536-ban magyar zsoldosok jártak elsőként a vidéken. Ezután sokáig nem volt számottevő a magyar jelenlét.

A XIX. század folyamán is csak szórványosan éltek magyarok Kolumbiában és Ecuadorban.

⁹¹ Torbágyi Péter: Magyar kivándorlás Latin-Amerikába az első világháború előtt

⁹² Torbágyi Péter: Magyarok Latin-Amerikában

⁹³ <http://www.mtaki.hu>

Az első világháború után megélenkülő európai vándormozgalmak számára sem jelentettek ezek az országok különösebb vonzerőt.

Az 1920-as évek elejétől vette kezdetét a lassú magyar beszivárgás, amely mögött az alacsony földárak álltak.

Az 1922-es kolumbiai bevándorlási törvény a letelepedést könnyítő gazdasági intézkedésekkel, utazási és szálláskedvezményekkel próbálta ösztönözni. Ez vonzóvá tette az országot az utódállamokból kivándorló magyarok számára.

A kolumbiai magyarság nagy része a fővárost, Bogotát és a kisebb fejlett vidéki városokat, Medellint, Barranquillát, valamint Calit választotta lakóhelyéül.

A gazdasági világválság Kolumbia fejlődését is visszavetette, ezzel megromlottak az ott élő magyarok életkörülményei is. Ennek ellenére a magyar bevándorlás továbbfolytatódott.

Egy 1936-ban kiadott rendelet azonban súlyosan megnehezítette a letelepedés terheit. Így a bevándorlás jelentősen lecsökkent, továbbá az állandó visszavándorlások következtében is egyre fogyó magyarság beolvadása felgyorsult, melyet segített az 1936-os honosítási törvény is, mely szerint a régóta ott élők megkapták a kolumbiai állampolgárságot.⁹⁴

A zsidótörvényeknek köszönhetően újra megindult Magyarországról a kiáramlás a térség felé. A kivándorlási hullám hatására 30 magyarral bővült a bogotai kolónia, ami összesen 43 családot jelentett.

A kolumbiai kormány csak 1952-ben liberalizálta a szigorú bevándorlási szabályokat, azért a második világháború után nem sokan érkeztek az országba. 1955-ig csupán 150 magyar telepedett le.⁹⁵

A bogotai magyarság, amely a Medellinben és Caliban lakó magyarok mellett a kolónia háromnegyedét tette ki, a folyamatos elvándorlások dacára is jelentős maradt.

1956-ban Kolumbia 1000 magyarországi menekült fogadását ajánlotta fel, azonban csak 215 magyar érkezett 1958-ig. A menekülők fele szakmunkásokból, fele diplomás szakemberekből és földművesekből adódott össze.

Ecuadorba pedig mindössze egy magyar emigrált ebben az időben.⁹⁶

A 2002-es adatok szerint a kolumbiai magyarság alig 100 családból áll jelenleg.

Az ecuadori magyarok száma elhanyagolható.

II. Ausztrália

Ausztrália történetében a fehér ember megjelenése alig 200 esztendő. Ennek következtében a magyar emigránsok története is meglehetősen új keletű.

A magyarok első szórványos kivándorlásai Ausztráliába az 1848–49-es szabadságharc után történtek, amikor aranyláz is tombolt az országban.⁹⁷

Két nagy hullámban vándoroltak a magyarok a kontinensre. Először 1947–1951, a második turnus pedig az 1956-os forradalom után. Később is érkeztek még, 1970–1981 táján, elsősorban a Délvidékről és Erdélyből, azonban ez már nem volt annyira jelentős, mint az előző kettő.⁹⁸

⁹⁴ Torbágyi Péter: Magyarok Latin-Amerikában

⁹⁵ Torbágyi Péter: Magyarok Latin-Amerikában

⁹⁶ Soós Katalin: 1956 és Ausztria

⁹⁷ <http://www.wikipedia.hu>

⁹⁸ <http://church.lutheran.hu/reformatio/pehhausztralia/pehhaustr.htm>

A kivándoroltak nagy többsége menekültként érkezett, s a kivándorlás időpontja (1945, 1947, 1956) szerint rétegződött.

1948-ban kezdődött meg a magyarok tömeges kivándorlása Ausztráliába. Az ausztrál állam munkaerőre hiányban szenvedett, e szükségletét akarta az európai emigránsok beengedésével kielégíteni. 1954-ig mintegy 15 000 magyar érkezett az országba. Ebből 6000 volt nőtlen vagy hajadon. Nagy számban akadtak köztük értelmiségiek és diplomások. A legtöbb Sydneyben (4000 fő) és Melbourne-ben (3000) talált munkát, de került Adelaidebe (1200), Brisbanebe (600), Perthbe (600) és Canberrába is számos magyarországi.

Az angolszász származású ausztrál lakosság azt próbálta elérni, hogy a bevándorlók rövid idő alatt sajátítsák el az angol nyelvet, és asszimilálódjanak, amely nem kérésnek, hanem szigorú követelménynek számított. A bevándorlók kezelése sokszor lealacsonyító volt. A „Migrant”, a „Reffo”, a „Dago”, a „Balt” és a „New Australian” szavak fokozatbeli megkülönböztetéseket jelentettek.

A magyarok helyzete is elég sanyarú volt a kezdeti időkben. Táborokban laktak. Csak fizikai munkát kaphattak. A diplomások elhelyezkedése szinte képtelenség volt. Nagyon kevés kivételtől eltekintve nemcsak a rossz életkörülményekkel kellett megküzdeniük, hanem azzal is, hogy másodrendű emberként tekintettek rájuk.⁹⁹

1956-ban 9663 magyar menekült érkezett Ausztráliába.¹⁰⁰

A Magyarországról bevándorlók száma 1921-ben még csak 148 volt. 1947-ben 1227, 1954-ben viszont már 14 602. Az 1961-es népszámlálás az 56-os hullám hatására 30 553 magyart számlált. Az 1996-os statisztika szerint 25 263 Magyarországon született személy élt Ausztráliában. Ezek az adatok azonban nem jelzik a határon túli területekről származó magyarok számát. 1991-ben 74 482 ausztráliai lakosnak volt legalább az egyik szülője magyar. Közülük kevesebb, mint fele használta a magyar nyelvet.¹⁰¹

A legutóbbi népszámlálási adatok szerint Ausztráliában közel 62 000, Új-Zélandon körülbelül 3000, az Óceániai-szigetvilágban pedig mintegy 100 magyar él.¹⁰² Jelentős rész – megközelítőleg 20 000 fő – Melbourne-ben lakik.¹⁰³

A vándormozgalmak eredményeként mára a magyarok a világ szinte összes szegletében megtalálhatóak. Sokan viszont már csak az emléket őrzik egykori magyar őseiknek, illetve származásuknak, és az újabb generációk az anyanyelvet már alig használják vagy egyáltalán nem is beszélik.

Munkánk során csak a tengerentúli magyarságot tanulmányoztuk, ezért arról nem tudunk beszámolni, hogy a többi földrészen hány honfitársunk él, de feltételezhetően nem csekély a számuk. A tengerentúlon több mint 2 millióan vannak napjainkban, és ez a szám egyre csak növekszik.

⁹⁹ Borbándi Gyula: A magyar emigráció életrajza 1945-1985

¹⁰⁰ Soós Katalin: 1956 és Ausztria

¹⁰¹ Kovács Nóra: Tanulmányok a diaszpóráról

¹⁰² <http://www.hhrf.org/html/?menuid=060209>

¹⁰³ <http://www.nemzetismeret.hu/?id=7.14>

ILDIKÓ SZONDI
HUNGARIANS OVER THE SEA

(Summary)

Hungarians living in the United States of America, Canada, Latin-America and Australia are collectively called overseas Hungarians. The USA and Canada had traditionally been the target countries of Hungarian migration driven by political and economic factors for almost 100 years. Currently, there are approximately 1.8 million Hungarian descendants living in these two countries, more than 1.5 million alone in the USA. Countries of Latin-America were among the less favourable destinations of Hungarian immigrants that may be explained by the lower level of living standards and the unusual conditions of climate for European people. Latin-America became a target destination for many immigrants when the USA introduced strict immigration laws in 1921 and 1924. Hungarian immigrants appeared in large numbers only from the early 1920s, nowadays their number may amount to 150–180.000. The history of Hungarian-Australians is fairly new, it dates back to 1947. Nowadays, there are 65.000 Hungarians living in the country. Hungarians living abroad have gone through a number of changes in terms of their numbers and composition. Currently, Hungarians living overseas reach more than 2 million in number.

